

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра механічної та електричної інженерії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Безпека життєдіяльності та основи охорони праці

Розробник:

Дрожчана Ольга, старший викладач
кафедри механічної та електричної інженерії і

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Дрожчана Ольга, старший викладач <i>Контакти:</i> ауд. 380 (навчальний корпус № 3) e-mail: olga.drozhchana@pdaa.edu.ua тел. 0661413901 сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/drozhchana-olga-ureshivna#
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	101 Екологія <i>ОПП Екологія</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Метеорологія і кліматологія», «Біофізика», «Українська мова», «Загальна екологія», «Екологія ґрунтів», «Екологія людини», «Агроєкологія», «Моніторинг довкілля», «Вища математика».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання сучасних теоретичних знань, умінь і навичок, необхідних майбутнім фахівцям для ефективного вирішення питань безпеки життєдіяльності та охорони праці у сфері їх професійної діяльності, формування у здобувачів вищої освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та безпеки життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях.

Основні завдання навчальної дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь, навичок та здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності персоналу об'єктів господарювання в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій, формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів господарювання.

Компетентності:

загальні:

- ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність працювати в команді
- ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Програмні результати навчання, ПРН

- ПРН11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.
- ПРН18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

Програма та структура навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як оцінка небезпек.
- Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти Господарювання.
- Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки .
- Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Соціальні та психологічні чинники ризику. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях.
- Тема 5. Застосування ризик-орієнтовного підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайної ситуації.
- Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайній ситуації. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій.
- Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.
- Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.
- Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.
- Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.
- Тема 11. Основи виробничої безпеки.
- Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (101ЕКОЛБд_2020)			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р	
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	4	2	-	2
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	6	-	2	4
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	6	-	2	4
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях...	6	-	2	4
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій..	8	-	2	6
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій	6	2	-	4
Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.	6	2	2	4
Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	6	2	-	4
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	6	2	-	4

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (101ЕКОЛБд_2020)			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р	
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	20	2	4	14
Тема 11. Основи виробничої безпеки	10	2	-	6
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	6	2	-	4
Усього годин	90	16	14	60

* настановча лекція була у 2 семестрі

Оцінювання результатів навчання **Форми контролю результатів навчання**

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Розв'язання тестів			Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
	№1	№2	№3				
ПРН11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.	12	8	14	8	18	15	75
ПРН18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.	2	6	-	6	6	5	25
Разом	14	14	14	14	24	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Розв'язання тестів			Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
	№1	№2	№3				
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	2	-	-	-	2	1	5
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	2	-	-	2	2	1	7
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	2	-	-	2	2	1	7

Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику.. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях	4	-	-	2	2	2	10
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій.	2	-	-	2	2	2	8
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій.	2	-	-	-	2	2	6
Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.	-	6	-	-	2	2	10
Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	-	4	-	-	2	2	8
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	-	4	-	-	2	1	7
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	-	-	8	4	2	2	16
Тема 11. Основи виробничої безпеки			4	2	2	2	10
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	-	-	2	-	2	2	6
Екзамен						20	
Разом	14	14	14	14	24	20	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3.

Форма семестрового контролю – **екзамен**

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Практичні завдання, завдання з самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату

Академічна доброчесність

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та

підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики, навчальні фільми.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці: монографія. LAP Lambert Academic Publishing, 2019. 108 с.
2. Безпека людини у сучасних умовах: монографія. Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; за заг. ред. проф. В.В. Березуцького. Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. 208с.
3. Дикань С.А., Іваницька І.О. Безпека людини. Університетський курс [Текст] Human Secursty: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 279с.
4. Запорожець О. Безпека життєдіяльності: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 448с.
5. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності: навч. посібн. Київ: Основа, 2016. 267с.
6. Запорожець О.І. Основи охорони праці: підручник. Київ: вид. ЦУЛ, 2019. 264с.
7. Грибан В.Г., Негодченко О.В. Охорона праці: навч. посібн. Київ: вид. ЦУЛ, 2019. 280с.

Допоміжні

1. Конституція України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кодекс законів про працю: закон України з змінами від 17.05.2012р. № 4711-VI. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці»: закон України від 21.11.2002р. № 229-IV. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Положення про службу охорони праці: типові положення від 15.11.2004р. № 255. URL: <http://www.dnop.kiev.ua>.
5. Типове положення про навчання з питань охорони праці: типові положення від 26.01.2005р. № 15. URL: <http://www.dnop.kiev.ua>.

Інформаційні ресурси мереж Інтернет

1. Офіційний сайт Державна служба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://www.dsns.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/>